

prima instanță: O. Banari
instanța de apel: A. Gheorghieș, N. Chircu, V. Harmaniu

dosarul nr. 2ra-2833/13

DECIZIE

23 octombrie 2013

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Iulia Sîrcu
Tamara Chișca – Doneva, Valentina Clevadî
Vera Macinskaia, Ion Vîlcov

examinând recursurile declarate de către Panțir Anatolii și Societatea cu răspundere limitată „Agrobaraboieni”,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Panțir Anatolii împotriva Societății cu răspundere limitată „Agrobaraboieni” cu privire la încasarea salariului și a plăților restante,

împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 23 mai 2013 prin care au fost respinse apelurile declarate de către Panțir Anatolii și Societatea cu răspundere limitată „Agrobaraboieni” și menținută hotărîrea Judecătoriei Dondușeni din 11 februarie 2013,

c o n s t a t ă:

La 29 august 2012 Panțir Anatolii a depus cerere de chemare în judecată împotriva SRL „Agrobaraboieni” cu privire la încasarea salariului și a plăților restante.

În motivarea acțiunii reclamantul a indicat că din anul 1984 a început să activeze în funcția de economist-șef la colhozul „Maiac” situat în s. Baraboi, r. Dondușeni, conform procesului-verbal nr. 3 din 17 ianuarie 1996 transformat în AGT „Baraboi” și ulterior, conform procesului-verbal nr. 3 din 18 martie 2000 – în SRL „Agrobaraboieni”, specialiștii angajați anterior continuându-și activitatea la societatea respectivă formată, având salariul conform statelor de personal existente.

Menționează reclamantul că specificul activității întreprinderii agricole a cauzat stabilirea practicii de achitare a salariului la finele fiecărui an calendaristic.

În anul 2009 a avut un salariu de 2 800 lei lunar, însă la finele anului 2010 i-a fost achitat salariul calculat pentru perioada anului calendaristic 2010 micșorat neîntemeiat până la suma de 2 000 lei lunar, astfel nefiindu-i plătită suma restantă de 8 000 lei.

Pretinde reclamantul că în afara încălcărilor respective privind plata necorespunzătoare a salariului, pârâtul-angajator pentru anul 2011 și primele șase luni ale anului 2012 nu i-a achitat deloc plățile salariale, suma salariului neplătit pentru această perioadă ridicându-se la 44 800 lei, iar pentru 14 ani de muncă nu i-a calculat și achitat concedialele în sumă de 20 000 lei, dânsul nebeneficiind efectiv de concediul de odihnă anual.

În vederea restabilirii dreptului său garantat la salariu, s-a adresat cu plângere Inspectoratului teritorial de muncă Edineț, care în procesul-verbal de control nr. IM 014301 din 05 iunie 2012 și în scrisoarea de răspuns nr. 07 din 07 iunie 2012 a recunoscut expres încălcarea drepturilor la muncă ale reclamantului prevăzute de art. 9 alin. (1) lit. a) și b) Codul Muncii.

Dat fiind faptul că pârâta SRL „Agrobaraboieni” în mod continuu ignorează constatările inspectoratului de muncă și refuză expres să-i calculeze și să-i achite salariul în volumul deplin și concediaele pentru 14 ani de muncă, reclamantul și-a pierdut speranța soluționării litigiului iscat pe cale extrajudiciară.

Solicită reclamantul Panțîr Anatolii încasarea de la pârâtul-angajator SRL „Agrobaraboieni” a salariului restant pentru anii 2010, 2011 și 2012 (01 ianuarie – 30 iunie) în sumă de 52 800 lei, a concediaelor pentru 14 ani de muncă în sumă de 20 000 lei și a cheltuielilor de judecată.

Pe parcursul examinării pricinii, reclamantul și-a majorat pretențiile, solicitând suplimentar încasarea salariului pentru perioada 01 iulie 2012 – 21 decembrie 2012 în sumă de 16 800 lei și a prejudiciului cauzat prin reținerea salariului și a indemnizației de concediu în sumă de 7 787,20 lei.

Prin hotărârea Judecătoriei Dondușeni din 11 februarie 2013 acțiunea a fost admisă parțial, fiind încasat de la SRL „Agrobaraboieni” în beneficiul lui Panțîr Anatolii salariul neplătit în sumă de 10 400 lei, prejudiciul cauzat prin neplata salariului în sumă de 7 751,20 lei și cheltuielile de asistență juridică în mărime de 5 500 lei, în rest pretențiile au fost respinse ca fiind neîntemeiate, în beneficiul statului de la SRL „Agrobaraboieni” fiind încasată taxa de stat în sumă de 544,50 lei.

Prin decizia Curții de Apel Bălți din 23 mai 2013 au fost respinse apelurile declarate de către Panțîr Anatolii și SRL „Agrobaraboieni”, și menținută hotărârea Judecătoriei Dondușeni din 11 februarie 2013.

La 19 iunie 2013, în termenul prevăzut de lege, Panțîr Anatolii a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 23 mai 2013, cerând admiterea recursului, casarea hotărârii primei instanțe și a deciziei instanței de apel, și emiterea unei hotărâri noi de admitere integrală a acțiunii înaintate.

Recurentul Panțîr Anatolii în motivarea recursului a indicat că instanțele de judecată ierarhic inferioare au interpretat și aplicat eronat normele de drept material, precum și au apreciat arbitrar probele prezente la materialele pricinii.

La 02 august 2013 și SRL „Agrobaraboieni” a declarat recurs împotriva deciziei Curții de Apel Bălți din 23 mai 2013, cerând admiterea recursului, casarea integrală a hotărârilor judecătorești și emiterea unei hotărâri noi de respingere a acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Recurenta SRL „Agrobaraboieni” în motivarea recursului a invocat că instanța de fond și de apel au interpretat și aplicat eronat normele de drept material.

Potrivit art. 434 alin. (1) CPC, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale.

Materialele prezente la dosar atestă faptul că copia hotărârii redactate a Curții de Apel Bălți din 23 mai 2013 a fost expediată în adresa recurenților la 04 iunie 2013.

În circumstanțele relevate, recursul declarat de către SRL „Agrobaraboieni” se consideră a fi depus în termen.

La 16 iulie 2013 în adresa SRL „Agrobaraboieni” a fost expediată copia recursului declarat de către Panțîr Anatolii cu înștiințarea despre necesitatea depunerii referinței la recurs.

La 13 august 2013 în adresa lui Panțîr Anatolii a fost expediată copia recursului declarat de către SRL „Agrobaraboieni” cu aceeași înștiințare despre necesitatea depunerii referinței.

La 09 septembrie 2013 Panțîr Anatolii a depus referință la recursul declarat de către SRL „Agrobaraboieni”, în care a invocat caracterul neîntemeiat și abuziv al acestuia și a solicitat respingerea recursului ca fiind inadmisibil.

SRL „Agrobaraboieni” nu și-a valorificat dreptul procedural consacrat și nu a depus referință la recursul declarat de către Panțîr Anatolii.

În conformitate cu art. 444 CPC, prezentul recurs se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Studiind materialele dosarului în raport cu argumentele invocate în recursurile declarate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră recursul declarat de către Panțîr Anatolii neîntemeiat și care urmează a fi respins, iar recursul declarat de către SRL „Agrobaraboieni” întemeiat și care urmează a fi admis, cu casarea parțială a decizie instanței de apel și a hotărârii primei instanțe, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. b) CPC, instanța, după ce judeca recursul, este în drept să admită recursul și să caseze parțial decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe, pronunțând o nouă hotărâre.

Conform art. 9 alin. (1) lit. a) din Codul Muncii, salariatul are dreptul la încheierea, modificarea, suspendarea și desfacerea contractului individual de muncă, în modul stabilit de prezentul cod.

Potrivit art. 68 alin. (1) și alin. (2) lit. d) al aceluiași Cod, contractul individual de muncă nu poate fi modificat decât printr-un acord suplimentar semnat de părți, care se anexează la contract și este parte integrantă a acestuia. Modificare a contractului individual de muncă se consideră orice schimbare sau completare ce se referă la quantumul retribuirii muncii.

Potrivit art. 140 alin. (2) Codul Muncii, introducerea noilor condiții de retribuire a muncii sau modificarea celor existente se permite numai cu respectarea prevederilor art. 68 alin. (1).

Din suportul probatoriu prezent la materialele pricinii rezultă în mod cert faptul că Panțîr Anatolii activează în cadrul SRL „Agrobaraboieni”, succesoare a AGȚ „Baraboi” și colhozului „Maiac”, în funcția de economist-șef, pentru perioada 2008 – 2009 având un salariu lunar de 2 800 lei.

Începând cu anul calendaristic 2010, salariul angajatului Panțîr Anatolii a fost diminuat de către administrația angajatorului SRL „Agrobaraboieni”, fiind calculată și achitată suma de 2 000 lei pe lună.

Astfel, în situația în care diminuarea sumei salariului a fost efectuată de către angajator în absența acordului expres al angajatului în acest sens, în rezultat celui din

urmă fiindu-i îngrădit în mod necorespunzător dreptul garantat la retribuirea muncii, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră justă concluzia instanțelor ierarhic inferioare privind admiterea parțială a acțiunii înaintate privind plata salariului restant și dispunerea încasării de la SRL „Agrobaraboieni” în beneficiul lui Panțîr Anatolii a salariului neplătit pentru perioada anului 2010 și februarie – aprilie 2011 în sumă de 10 400 lei,.

De asemenea, instanța de recurs consideră întemeiată și concluzia instanțelor judecătorești ierarhic inferioare privind respingerea pretenției de plată a concedialelor pentru 14 ani de muncă în sumă de 20 000 lei și încasarea salariului pentru anul 2011 și 2012, precum și a prejudiciului astfel cauzat.

Or, din materialele cauzei, și anume din datele incluse în tabelele de pontaj ale SRL „Agrobaraboieni”, declarațiile martorei Valentinei Elpujan, precum și din copia cererii scrise și semnate de către recurentul-reclamant Panțîr Anatolii, rezultă în mod cert faptul că în perioada aprilie 2011 – februarie 2013 Panțîr Anatolii a lipsit efectiv de la locul de muncă fără careva motive întemeiate, nesatisfăcând nici o obligațiune de serviciu, în rezultat deci fiind vădit neîntemeiate și abuzive pretențiile dânsului privind plata salariului în perioada în care el nu a muncit.

Nu poate fi reținut argumentul recurentului Panțîr Anatolii ca temei al admiterii prezentului recurs precum că instanțele de fond și de apel au interpretat și aplicat eronat normele de drept material, respingând în mod neîntemeiat pretenția privind încasarea plăților concediale pentru 14 ani de muncă, deoarece este abuziv, prin prisma prevederilor art. 118 alin. (5) și art. 355 alin. (1) lit. b) din Codul Muncii nu se admite înlocuirea concediului de odihnă anual nefolosit printr-o compensație în bani decât în cazul de încetare a contractului individual de muncă al salariatului și doar în termen de 3 ani de la data apariției dreptului respectiv, la cazul speței însă raporturile între salariatul Panțîr Anatolii și angajatorul SRL „Agrobaraboieni” nu sunt încetate.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia că instanțele ierarhic inferioare în mod just și corect au admis acțiunea lui Panțîr Anatolii privind plata salariului restant pentru perioada anului 2010 și februarie – aprilie 2011, dar au respins cerințele privind plata concedialelor în sumă de 20 000 lei și încasarea salariului pentru anul 2011 și 2012, precum și a prejudiciului astfel cauzat.

Însă instanța de recurs consideră neîntemeiată admiterea de către instanțele ierarhic inferioare a pretenției recurentului-reclamant Panțîr Anatolii cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin reținerea salariului și a indemnizației de concediu în sumă de 7 751,20 lei.

Conform art. 330 alin. (2) Codul Muncii, în caz de reținere, din vina angajatorului, a salariului (art.142), a indemnizației de concediu (art.117), a plăților în caz de eliberare (art.143) sau a altor plăți (art.123, 124, 127, 139, 186, 227 lit.j), 228 alin.(8) etc.) cuvenite salariatului, acestuia i se plătesc suplimentar, pentru fiecare zi de întârziere, 0,1 la sută din suma neplătită în termen.

Instanța de recurs reține că legislatorul în mod expres a consacrat încasarea penalității de întârziere în mărime de 0,1% pentru fiecare zi de întârziere din sumele neachitate salariatului în termen, fapt care implică necesitatea calculării penalității

reieșind din plățile de bază începând cu data calendaristică de la care acestea au devenit certe, exigibile și scadente.

La cazul prezentului litigiu de muncă, când părțile – angajatorul SRL „Agrobaraboieni” și angajatul Panțîr Anatolii – se află în raporturi de muncă în care nu este posibil de stabilit cu certitudine termenul în care plățile salariale deveneau scadente și urmau a fi achitate, din declarațiilor expuse pe parcursul examinării pricinii în fond și în apel rezultând că de regulă salariul se calculează și se plătește la finele fiecărui an calendaristic pentru perioada efectiv lucrată, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră că nu sunt satisfăcute criteriile prescrise ale certitudinii, exigibilității și scadenței ale sumelor pretinse a fi achitate, astfel fiind imposibilă stabilirea și calcularea penalității de întârziere pentru neachitarea la timp a acestora.

Deci, în condițiile în care circumstanțele pricinii nu relevă în mod sigur data scadenței salariului ce urma a fi achitat salariatului, nu poate fi calculată suma prejudiciului pentru neplata acestuia în termen, fiind întemeiat în acest sens argumentul recurente SRL „Agrobaraboieni” privind aplicarea eronată a normelor de drept material de către instanțele ierarhic inferioare.

Mai mult ca atât, materialele pricinii relevă că plățile salariale dispuse spre încasare de către instanța de judecată se aflau în litigiu, acestea nefiindu-i calculate recurentului-reclamant, iar pretenția privind încasarea compensației pentru concediile nefolosite, a fost respinsă de către instanța de judecată.

De asemenea, instanța de recurs consideră exagerată suma de 5 500 lei încasată cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică acordată de către avocatul Victor Panainte în prima instanță.

Or, în conformitate cu art. 96 CPC alin. (1), instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să compenseze părții care a avut câștig de cauză cheltuielile ei de asistență juridică, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile, iar potrivit art. 94 alin. (1) CPC, instanța judecătorească obligă partea care a pierdut procesul să plătească, la cerere, părții care a avut câștig de cauză cheltuielile de judecată, dacă acțiunea reclamantului a fost admisă parțial, acestuia i se compensează cheltuielile de judecată proporțional părții admise din pretenții, iar pîrîtului – proporțional părții respinse din pretențiile reclamantului.

Din materialele dosarului, și anume din bonul de plată nr. nr. 699367 din 02 iulie 2012, nr. DH 699380 din 03 octombrie 2012 și DH 699381 din 21 ianuarie 2013 (f.d. 21-23), rezultă că recurentul-reclamant Panțîr Anatolii a achitat în beneficiul avocatului Victor Panainte pentru asistență juridică acordată în fața primei instanțe onorariul în suma totală de 5 900 lei (1000 lei + 3 500 lei + 1 400 lei).

Instanța de fond a dispus încasarea de la SRL „Agrobaraboieni” în beneficiul lui Panțîr Anatolii a cheltuielilor de asistență juridică în sumă de 5 500 lei.

În condițiile în care pretențiile înaintate de către recurentul-reclamant Panțîr Anatolii sunt admise parțial, urmează a fi compensate de către SRL „Agrobaraboieni” și cheltuielile de asistență juridică în funcțiune de proporția părții admise din cerințe.

Astfel, prin prezenta cerere de chemare în judecată, recurentul-reclamant Panțîr Anatolii a solicitat încasarea de la recurenta-pârâtă SRL „Agrobaraboieni” a salariului

restant în sumă de 69 600 lei (52 800 lei + 16 800 lei), a concediaelor în mărime de 20 000 lei și a penalității pentru reținerea salariului în sumă de 7 787,20 lei, iar în total suma de 97 387,20 lei.

În beneficiul recurentului-reclamant Panțîr Anatoliei a fost efectiv adjudecată suma pretinsă a salariului restant în mărime de 10 400 lei, în rest cerințele au fost respinse.

Deci, din suma aleasă de 97 387,20 lei, realmente a fost adjudecată suma de 10 400 lei, ceea ce constituie proporția de 10,67%, respectiv la cazul litigiului cheltuielile de asistență juridică susceptibile compensării constituie suma de 630 lei (10,67% din 5 900 lei).

Astfel, în beneficiul lui Panțîr Anatoliei de la SRL „Agrobaraboieni” urmează să se încaseze suma de 630 lei cheltuieli pentru asistență juridică.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că decizia Curții de Apel Bălți din 23 mai 2013 și hotărârea Judecătoriei Dondușeni din 11 februarie 2013 în partea încasării prejudiciului pentru reținerea salariului sunt ilegale și neîntemeiate, iar în partea încasării cheltuielilor de asistență juridică stabilesc un quantum disproporțional excesiv al acestora, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a respinge recursul declarat de către Panțîr Anatoliei, a admite recursul declarat de către SRL „Agrobaraboieni”, a casa decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe în partea ce ține de admiterea cerinței privind încasarea sumei de 7 751,20 lei cu titlu de prejudiciu cauzat prin reținerea salariului și compensării cheltuielilor de asistență juridică, și în această parte a emite o hotărâre nouă prin care a respinge pretenția lui Panțîr Anatoliei cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin reținerea salariului și a indemnizației de concediu și a încasa de la SRL „Agrobaraboieni” în beneficiul lui Panțîr Anatoliei suma de 630 lei cheltuieli pentru asistență juridică, în rest decizia instanței de apel și hotărârea primei instanțe a menține.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se respinge recursul declarat de către Panțîr Anatoliei.

Se admite recursul declarat de către Societatea cu răspundere limitată „Agrobaraboieni”.

Se casează decizia Curții de Apel Bălți din 23 mai 2013 și hotărârea Judecătoriei Dondușeni din 11 februarie 2013 în partea admiterii pretențiilor privind repararea prejudiciului cauzat prin reținerea salariului și compensării cheltuielilor de asistență juridică în pricina civilă la cererea de chemare în judecată a lui Panțîr Anatoliei împotriva Societății cu răspundere limitată „Agrobaraboieni” cu privire la încasarea salariului și a plăților restante, și în această parte se emite o hotărâre nouă, prin care:

Se respinge acțiunea lui Panțîr Anatoliei împotriva Societății cu răspundere limitată „Agrobaraboieni” cu privire la repararea prejudiciului cauzat prin reținerea salariului.

Se încasează de la Societatea cu răspundere limitată „Agrobaraboieni” în beneficiul lui Panțîr Anatolii suma de 630 lei cu titlu de cheltuieli pentru asistență juridică, în rest decizia Curții de Apel Bălți și hotărârea Judecătoriei Dondușeni se mențin.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Valentina Clevadi

Vera Macinskaia

Ion Vîlcov